

Українська Православна Церква – Історія і саморозуміння

З історичного погляду офіційні основи Української Православної Церкви беруть свій початок від акту хрещення Київської Русі князем Володимиром Великим у 988 році, котра до 9-го століття багатьма істориками вважається колискою трьох великих слав'янських народів: українців, росіян і білорусів. Християнство прийшло до нас з Візантії, джерела культури. Протягом семи століть Православна Церква на Україні підлягала номінально Константинопольському патріархату як її Матірній Церкві. Це означає, що патріархи призначали Київських митрополитів, звичайно греків, за деякими винятками, але не втручалися у внутрішні справи Церкви. Так вона могла вільно розвиватися і в 17-му столітті досягти свого розквіту. Вона була de facto автокефальною. Таку оцінку її становища дає наприклад також російський історик Голубинський. У наслідок політичних обставин на Сході Європи того часу та на вимогу Москви у 1686 році Київська Митрополія була відділена Вселенським Патріархом Діонісієм IV від її Матірньої Церкви - Константинополя і прилучена до Москви з порушенням канонічних правил і приписів. Що це відлучення було неканонічним актом, свідчить Синодальний Томос Вселенського патріархату від 13 листопада 1924 р. про надання Автокефалії Православній Церкві в Польщі.

Етапи відродження

Було декілька спроб відродити національну українську православну Церкву на Україні і тим самим відновити історичну Київську митрополію. Вперше - після революції в Росії у 1917 р. та політичного усамостійнення України у листопаді 1917 р., коли Церковна Рада проголосила себе тимчасовим Церковним управлінням України. Після акту проголошення самостійності Української Народної Республіки 22 листопада 1918 р. послідувало відновлення української православної Церкви та проголошення її автокефалії українським урядом законодавчим актом від 1 січня 1919 року. Ця Церква існувала до того часу, коли перестала існувати самостійна українська державність у наслідок радянського поневолення України. Вдруге українська православна Церква сформувалася на Всеукраїнському Православному Соборі в Києві у жовтні 1921 р. вже в Радянській Україні. Тим, що вона себе зареєструвала, ця українська автокефальна православна Церква набула правного статусу. У період переслідування у 1930 р. вона була зліквідована. Третім разом, як уже було згадано, українська православна Церква була відроджена під час німецької окупації України на тривалій канонічній основі. Після війни ця українська автокефальна православна Церква існувала лише на еміграції.

Українська Православна Церква
Західно-Європейська Єпархія - Патріархат Константинополь

Відновлення канонічної ієрархії

Українська Православна Церква закордоном (до цього часу назва Українська Автокефальна Православна Церква збереглася у Великобританській і Західно-Європейській, Австралійській і Новозеландській Єпархіях), визнає себе частиною Єдиної, Святої, Соборної й Апостольської Церкви. Вона є тою Церквою, що була відроджена під час німецької окупації України і набула свій канонічний статус у 1941-1944 рр. з благословення Варшавського Митрополита Діонісія, а саме у наслідок того, що Варшавський Митрополит Діонісій, котрий сам був росіянином, поширив свою юрисдикцію на окуповані українські землі. У своєму меморандумі до німецьких цивільних властей від 15 липня 1942 року Митрополит Діонісій висловив погляд, що згідно з становищем Вселенського Патріарха його Помісна Церква є спадкоємницею давньої Київської Митрополії у її канонічній функції до 1686 р., коли вона була неканонічно підпорядкована Москві.

Митрополит Діонісій подбав також про відновлення української канонічної Ієрархії для Української Православної Церкви, перші висвяти якої були звершені єпископами, що перебували у його юрисдикції.

Свідок подій того часу розповідає

Професор д-р теол. Фрідріх Гейер, директор семінару кофесійних студій при гайдельберзькому університеті, свідок подій того часу, розповідає: "Коли німецькі війська у 1941 р. зайняли українську столицю Київ, необхідним стало зайняти найважливішу єпископську катедру України, Київську, і тим самим відновити тяглість історії української національної Церкви там, де вона була перервана у 1686 році підпорядкуванням цієї Церкви Московському патріархату. Синод Єпископів української Церкви, нещодавно конституйований з апробатою Варшавського Митрополита Діонісія, на своїй сесії у Пінську 8 лютого 1942 р. спинився на (кандидатурі - прим. перекладача) Архієпископа Ніканора Абрамовича, котрий ще того самого дня прийняв монаший постриг і був піднесений до сану архімандрита. Вже на слідуючий день новий архімандрит, з благословення Митрополита Діонісія, перебуваючи у його юрисдикції, був висвячений на єпископа трьома єпископами Синоду - Полікарпом Луцьким, Александром Пінським та Юрієм Брестським - згідно канонів православної Церкви." (Див. "Wandlungen in der ukrainischen autokephalen orthodoxen Kirche" (Зміни в українській автокефальній православної Церкві) у вид.: KYRIOS, Квартальник для історії Церкви і доховості Східної Європи, Berlin, X/70, Hft. 2, st. 84 ff.)

Українська Православна Церква в Діаспорі...

з єпархіями в Північній і Південній Америці, в Австралії, Новій Зеландії та Західній Європі (Бельгія, Німеччина, Франція і Великобританія) під юрисдикцією Блаженнішого Митрополита Константина (Українська Православна Церква в США та Діаспорі) становить тепер самостійну гілку її історично сформованої Матірної Церкви - Київської митрополії. Від почату 1995 р. ця Церква перебуває у канонічній і євхаристичній єдності з Вселенським Константинопольським патріархатом і тим сами з усіма канонічними Автокефальними Православними Помісними Церквами. У Неділю Православ'я, 12 березня 1995 р., Його Всесвятість Патріарх Варфоломій у своїй промові ствердив прийняття усіх православних українців у Діаспорі під його юрисдикцію. Таким чином був відновлений історично зумовлений зв'язок з Вселенським патріархатом. Українська Православна Церква Канади творить окрему самостійну гілку на чолі з Митрополитом Іоаном, що також належить до Константинопольського Патріархату.

... та у Федеративній Республіці Німеччина

Перші українські православні громади у Федеративній Республіці Німеччина повстали після війни улітку 1945 р. Восени 1944 р. до Німеччини прибули дванадцять єпископів українського єпископату і розпочали організовувати церковне життя у цій повоєнній країні. Митрополит

Українська Православна Церква
Західно-Європейська Єпархія - Патріархат Константинополь

Полікарп, котрий улітку 1945 р. перебував біля Ганноверу, скликав першу нараду Єпископів, котра відбулася 16 липня 1945 р. у м. Бад Кіссінген. Було прийнято постанову надалі діяти як ієрархічний орган Української Автокефальної Православної Церкви на еміграції. Так улітку 1949 р. УАПЦ нараховувала коло 60 парафій, 20.000 вірних, 127 священників та 20 дияконів. Парафії у повосній Німеччині розвивали жваве церковне життя. У Мюнхені існували Богословський Науковий Інститут та Богословсько-Педагогічна Академія, де викладали видатні українські науковці й богослови. Німеччина була для багатьох втікачів лише переходною станцією. Гнані пережиттям сталінського терору, злиднів і нещастя починаючи з 1948 р. тисячі українських втікачів шукали притулку у Вільному світі в США, Канаді, Австралії, Новій Зеландії, Південній Америці. Для тих, хто залишилися тут, та їх нащадків, Німеччина стала другою батьківщиною.

Після смерті Митрополита Полікарпа в Парижі у жовтні 1953 р. його наступником став Архієпископ Ніканор (Абрамович), що знаходився у Карлсруге. Після його смерті у 1969 р. Українська Автокефальна Православна Церква в Німеччині перейшла під юрисдикцію Митрополита Української Православної Церкви в США Мстислава (Скрипника). Після його смерті у червні 1993 р. його наступником став теперішній Митрополит Української Православної Церкви в США Константин (Буган) з осідком у South Bound Brook, N.J. У юрисдикції Його Блаженства Митрополита Константина і надалі перебуває Українська Великобританська і ЗахідноЄвропейська Єпархія УАПЦ. У даний час цю Єпархію очолює Преосвященний Владика Андрій (Пешко) з титулом Єпископа Кратейського, висвяченого 13 грудня 2005 р. в Чикаго і підпорядкованого Митрополиту УПЦ в США Константину. Інtronізація Владики Андрія відбулася 12 лютого 2006 р. у Лондоні як наступника Архієпископа Іоана (Дерев'янки) з титулом Парнаського, як дотогочасного керуючого єпископа Лондонського і Західно-Європейського.

За нинішнім станом Українська Православна Церква в Німеччині має п'ять священників і одного диякона. Двоє священників перебувають у стані спочинку. Існують невеликі громади в Мюнхені, Інгольштадті, Новому Ульмі, Регенсбурзі, Карлсруге, Білефельд-Зеннштадт, Дюссельдорфі. У Федеративній Республіці Німеччина знаходяться тисячі новприбулих з України, котрі шукають контакту з нашою Церквою у випадку христин, вінчання, в інших особистих потребах, та відвідують Богослуження. Від 1997 р. Українська Православна Єпархія в Західній Європі належить до Комісії Православних (канонічних) Церков у Німеччині Об'єднання Дієцезій - КОКІD. Вона є представлена у різних місцевих і регіональних екуменічних організаціях.

Церква на батьківщині

У процесі реформ в Радянському Союзі православна Церква в Україні поділилася на декілька гілок. У даний час офіційно зареєстровані: Українська Православна Церква Московського Патріархату (УПЦ МП, раніше іменуюча себе Російською Православною Церквою Московського Патріархату), Українська Православна Церква Київського Патріархату та дві атокефальні гілки.

Доцьогочасні заходи щодо їх об'єднання в одну Помісну Церкву та її визнання Вселенським патріархатом залишилися безуспішними. Московський патріархат декларує пострадянський простір, у тому числі й Україну, як свою "канонічну територію". Під час зустрічі офіційної делегації Константинопольського патріархату з президентом України Віктором Ющенком 24 березня 2005 р. глава делегації архієпископ Скопельський Всеволод (Майданський) заявив: "Матір Церква, Константинопольський патріархат, вважає, що її дочка Московський патріархат - має ту канонічну територію, яка існувала в цій Церкві до 1686 року. Підпорядкування Київської Митрополії під Московську Церкву (1686) було здійснено Патріархом Діонієм без згоди і затвердження Святого і Священного Синоду Векликої Церкви Христової". (Цит. за DW-RADIO/ Німецька хвиля/ українська програма, 28.03.2005)